

Izhaja vsak petek. Naročnina 6 Din mesečno, 15 Din četrtletno. Za ino-
zemstvo 10 Din mesečno. Uredništvo in uprava Ljubljana, Delavski dom,
Karla Marksa trg 2, dvorišče. Čekovni račun 14.577. Lastnik in izdajatelj
Alojz Kusold, Ljubljana. — Odgovorni urednik Tone Praprotnik, Moste,
Baraka Kodeljevo. — Tiska tiskarna »Slovenija«, Predstavnik za ti-
skarno: Albert Kolman v Ljubljani.

Vsak obrat, vsaka vas imej dopisnika za »ENOTNOST«.

Kruh, svobodo in mir si more delovno ljudstvo le v razrednem boju izvolievati!

Rešitev je mogoča le z radikalno spre-
membo tega stanja, s porušenjem sistema
Glavnice, z ukinitvijo zakona o zaščiti
države, z uničenjem temnih sil! Šele potem
more zaveti nov, svetel svet na mesto tega
težkega, zatohlega, dušnega ozračja re-
akcije!

»Enotnost«, št. 34 z dne 14. sept. 1928.
Strelci Puniše Račiča, agenta »temnih sil«, dne
20. junija na hrvaške poslanca so le člen v verigi
činov in zločinov, ki jih vrši kapitali-
stična reakcija zato, da ohrani in ojači svoje po-
zicije. Strelci Puniše Račiča so le en korak v nasto-
panju fašistično-militaristične diktature, h kateri
streme »temne sile«.

Tem strelci je sledil odhod poslancev KDK
iz Beograda in napoved »majestetskega«
proti belgradskim hegemonistom. No, »boje«
KDK se je kaj kmalu izkazal kot bluf (slepilo) za neza-
dovoljne množice prebivalstva delovnega ljudstva.
Ko je demisioniral Vukičevićeva vlada, sta Pri-
bicevič in pokojni Radić predlagala nevtrarno ge-
neralsko vlado. Za temne sile situacija še ni bila
zrela za kompromis s KDK, zato so ga odložile in
nadalevala isti režim pod firmo Korošca.

Zopet je KDK »postrlila«
svoj »boje«, začela
razpletati intrige v inozemstvu (pri medparlame-
ntarni uniji itd.), ljudstvu je začela obljubljati jasen
program in začela govoriti o »organizaciji boja med
ljudstvom«. Vse te obljube so ostale — obljube.
Programa KDK ni izdelala in vse kaže, da ga ne
bo, ker ga ne more. Boja med ljudstvom KDK ni
organizirala in vse kaže, da ga ne bo, ker ga ne
more. Ostalo je le pri intrigah, s katerimi hočejo vo-
diti KDK ojačiti svoje pozicije za predstoječi kom-
promis z belgradskimi hegemonisti, z »Belo roko«.

Meščansko časopisje na dolgo in široko razpravlja
o tej intrigi, n. pr. predlog sedanjih vladodržev
o amputaciji (odrezanju) Hrvatske in Slovenije
od kraljevine SHS, oziroma Srbije. Ni naša naloga,
da se o tem razpisujemo po vzorcu meščanskega
tiska. Mi hočemo le te politične dogodke osvetliti
z marksističnega stališča, s stališča interesov de-
lavstva in kmečkega ljudstva. Povdariti moramo
pa, da se pri teh debatah o amputaciji, o Steedu itd.
jasno vidi vsa brezupnost in brezprogramski-
nost voditeljev KDK in da so one ponovno raz-
krile vse njihove lepe besede kot goli blufi.

Vse izrazitje Pribečevićev in Mačkovec
o enakopravnosti, o demokraciji, o samostojni Hr-
vatski v okvirju Jugoslavije — vse to je golo
slepilo za ljudstvo, GOSPODA IZ KDK SE BORI
LE ZA ENAKOPRAVNOST PRI DELITVI PLENA,
KI JE ODRT IZ HRBTA DELOVNEGA LJUD-
STVA VSEH NARODOV JUGOSLAVIJE, A HR-
VATSKEGA IN SLOVENSKEGA SE POSEBEJ.
Ves ta »boje«
KDK za svobodno Hrvatsko ali Slo-
venijo (o tej je od njifi sploh zelo malo slišati!) bo
končal tam, kjer je končal »boje«
SLS za avtonom-
no Slovenije, kjer je končal »boje«
HRSS (Radi-
čeve bivše republikanske stranke) za mirovno
hrvatsko slovensko vlado, — to je pri kapitulaciji
pred režimom »Bele roke«.

Zadnje dejanje igre bo zopet — kapitulacija.
Zato delovno ljudstvo, ki se hoče rešiti gos-
podarskega izmaganja in nacionalnega zatiranja,
reakcije in militarizma, ne more in ne sme slediti
KDK.

Nič manj pogubna za delovno ljudstvo ni tudi
politika SSJ. Pred nami je proglas SSJ svojim
članom in somišljenikom, objavljen v »Del. pol.«
z dne 19. sept. t. l. Ta proglas je sramoten do-
kument socialpatriotizma in socializma SSJ. Pod
lepimi besedami in frazami so hoteli socialpatriot-
ski vodje (med njima Petjevan in Hofen) skriti pravi
obraz svoje izdajalske politike. Toda, ker vlada v
njih vrstah težak spor (vsled tega ta proglas), niso
mogli obiti omifi bistvenih vprašanj, katerih so se
vedno ddslej izogibali. Naj pokažemo obraz njihove
politike z nekaj citati:

»Naša dolžnost je, da tako v svojem tisku kakor
na javnih shodih, opozarjamo na nevarnost, ki nam preti

Klerikalci krijejo orjunske zločine!

Iz precej zanesljivih virov izhaja govorica
(tudi »Jutro«
z dne 19. sept. to poroča), da je
minister policije Korošec na mig vladajočih temnih
sil, katerih odstodni hlapec je SLS, zabranil »Slo-
vencu«
nadaljevali kampanjo proti Orjuni zaradi
njihnj zločinov v dosedajni smeri.

Zopet se bo pokazala »poštenost«
hlapčevske-
ga in pokvarjenega vodstva te stranke!

Vendar slovensko delovno ljudstvo se v svo-
jem stremljenju po pravici, po svobodi in kruhu ne
bo udalo, ono še naprej zahteva, da se fašistovski
zločinci, krivci justifikacije Fakina, požiga Rudar-
skega doma, mučenja s. Juvana in vseh drugih
hudodelstev postavijo zaradi njih pred sodno.

Oni so vršili nasilja in ogrožali javno varnost
in red v državi, zato se bi moral po vsej pravici
nanje uporabiti zakon o zaščiti javne varnosti in
reda v državi (ne pa proti komunistom, ki tega ne
delajo!) poleg paragrafov kazenskega zakona o
umoru, poizgu, ropu itd.

Kri Fakina kriči po zadoščanju!
Toda morfi Fakini so že enkrat, pod PPZ-
režimom ali »visoko z glavo iz sodišč kot zmago-
valci nad sodno oblastjo v državi«
(kot je rekel dr. Tuma v celjskem procesu),

Ali more delovno ljudstvo Slovenije to brez
vsega dopustiti? Ali more dopustiti že zaradi svoj-
jih žrtvi, ki jih je pomoril orjunofašizem, zaradi
Fakina, Zupanca, Frica in drugih? Ali more dopu-
stiti zaradi verofomstva SLS, ki je leta in leta
slovenskim kmetom in delavcem obljubovala, da
bo to zadevo spravila v red?

Ne more! Kajti če dopusti, izreče nad samim
seboj obsodbo, obsodbo, da je prestrašeno in
prepodlo, da bi se zmenilo za nedolžne žrtve orju-
nofašizma in da je preneumno, da bi zagrabilo SLS
za one njene obljube, ki jih je slišal vsakdo na
Slovenskem!

Potrebna je odločna in resnična borba proti
Koroščevemu režimu, ki hoče izpušiti orjunofa-
stovske zločine na prosto, da z njimi nadaljujejo!
Borba za zahtevo:

Pred sodišče z resničnimi zločini!
Hočemo zadoščanja za justifikacijo Fakina, za
poizgu Rudarskega doma in za vse druge žrtve
orjunskega nasilja!

Proč s fašizmom, proč z žerjavom, ki je fa-
šiste vzgojil, proč s Korošcem, ki jih hoče gojit
v naprej!

ENOTNOST DELAJSKO - KMEČKI LIST

in da, mesto da silimo v meščansko vojno, zahtevamo,
da se uvedejo pogajanja in sporazum med skreganimi
buržuazijami in plemeškonacionalnimi strankami.
»Mesto, da sporazumno, potom popusta in delitve
oblasti v državi, zagisurajo notranji mir in očuvajo jugo-
slovensko narodno celoto, pretijo (meščanske stranke)
z razbijanjem te celote samo zato, da bi jim ne bilo treba
popuščati pri vladanju.
»Na žalost pa moramo ugotoviti, da niti opozici-
onalne meščanske stranke do danes niso storile niti enega
resnega koraka, da omogočijo javna pogajanja za spo-
razum.«

Ti trije stavki iz prvega dela proglasa SSJ več
kot prajejo kažejo, DA OSTAJO SOCIAL-
PATRIOTJE PRI STARI SVOJI PAROLI: KON-
SOLIDIRAJMO BURŽUAZIJU, KONSOLIDIRAJ-
MO KAPITALIZEM!

PRVA IN GLAVNA SKRB VODITELJEV SSJ
JE, DA NE BI BURŽUAZIJA, DA NE BI KAPI-
TALIZEM, DA NE BI REAKCIJA (KI JO KAPI-
TALISTIČNA BURŽUAZIJA POTREBUJE), DA
NE BI MILITARIZEM (KI JE SAMO ZARADI
KAPITALIZMA TUJ TRPEL OD MEDSEBOJNE-
GA »BOJA«
KAPITALISTIČNIH STRANK. Zato
tarna, stoka in jih mlo prosti: Pogajajte se, spo-
razumite se, popustite, razdelite si oblast v državi.

Marks je učil proletariata vsega sveta razred-
nega boja proti buržuaziji, da jo oslabi in oslabi-
nega premaga. Teh pokvarjenih, od milosti režima
živečih ljudi pa ni nič srma, ko prosijo buržuazijo,
naj se za božjo voljo konsolidira in se obenem ime-
nujejo »marksiste«. Ti lažmarksisti so navadni
agentje kapitalizma — to jasno in vsakomur očito
pričajo zgoraj navedene njihove lastne besede.

Tudi za sporazum buržuazije so našli social-
patriotski voditelji platformo: Vsak naj nekaj po-
pusti in zgihajo naj se, pa bo. Zato priporočajo
kot rešitev poleg razpusta narodne skupščine se
»spremembo današnje ustave v smislu dekoncen-
tralizma«
(t. j. sredo med centralizmom in federalizmom).

Beseda samoodločba narodov jim je neznana.
V drugem delu svojega proglasa vodstvo SSJ
razglablja svoj notranji spor, in sicer na tak-
le način: Sedaj — pravi — se ne gremo v vlado z
meščanskimi strankami, ker smo še preslabi, ko
bomo postali močni, takrat bomo že morali v. vlad-
do kot n. pr. nemški socialpatrioti (ki zidajo vojne
krizanke!). Človek, ki čita te njihove modrosti, bi
mislil, da jim že ponujajo ministra, oni ga pa še
nočejo iz skromnosti.

Stvar pa je taka: Dokler jih buržuazija ne bo
rabila, ne bodo prišli v vlado, kadar jih bo pa po-
trebovala za rešitev njene »demokracije«, bodo si-
gurno dobili enega, dva in še več ministrov. Danes
jih še ne rabi v vladi. Rabi pa jih po Delavskih
zbornicah, zaradi česar jih je postavila vanje, da
slepajo proletariata.

Če že KDK izraža o nekem »boju«
proti re-
akcijskemu hegemonističnemu režimu Glavnice,
se SSJ v svojem proglasu spomni le na »pri-
hodnjo volilno borbo«.

In tak proglas izdajajo generali SSJ v mo-
mentu, ko je režim z nezasišano nasilnostjo na-
valil na avantgardno proletariata, ne da bi to atako
sploh omenili. Skriti so hoteli svoje sodelovanje z
režimom in policijo proti revolucionarnemu prole-
tariatu, a pri tem so le pokazali, da to sodelovanje
izhaja iz celotne njihove politične ideologije.

Delovno ljudstvo ne sme nasedati nobenim ob-
ljubam, ne frazam KDK o »boju«, ki ga nikjer ni,
ne socialpatriotom, ki ponujajo svojo pomoč kapi-
talizmu, da se ne zruši. ONO BO IMELO LE TA-
KRAT VEČ KRUHA IN VEČ SVOBODE, ČE SI
TO SAMO IZVOJUJE. Zato morajo vsi delavci in
kmetje strniti svoje vrste na platformi DKRB, ki
jim edini kaže pot razrednega boja do popolne
zmage nad kapitalizmom, nad reakcijo, nad nacio-
nalnim zatiranjem, do samoodločbe vseh zatiranih
narodov!

SOCIALPATRIOTJE NISO DENUNCIJANTJE!

»Delavska politika«
od 12. septembra 1928 je v no-
tici »Enotnost dvakrat tedensko«
objavila tudi to-le:
»Pa čez dober teden je »Enotnost«
že izšla. Ali so
naročniki tako hitro poravnali 30.000 Din? Kaj še! Pri-
šel je zopet tuj denar in s tujim denarjem rovari »Eno-
tnost«
med našim delavstvom se naprej. »Enotnost«
zahteva vedno od nas čistih računov. In naši računsi so
čisti: naše organizacije sporočajo svoje bilance na jav-
nih občnih zborih. O plačah naših funkcionarjev sku-
pajo javne skupščine. Delavci, zahtevajte jasne račune
od »Enotnosti«
in njenih voditeljev! Od česa žive, s
čigavim in kakim denarjem polnijo vse evropske
vlake?!

Socialpatriotje pozivajo režim, naj zatre »ENOTNOST«.

»Delavska Politika«
trdovratno laže in denun-
cirajo naprej. Do nedavnega se je v splošnem držala
še neke meje, namreč denuncirala je v splošnem,
pavšalno ves naš dekalistični pokret. Sedaj pa je
še prešla to mejo in začela je z direktnim, kon-
kretnim denuncijantstvom. Najprej se je spravila
nad »Enotnost«. Ko je videla, da je ni mogel za-
treti Koroščev režim, mu skuša ona pomagati.
Piše, da je »Enotnost«
izšla čez dober teden pre-
stanka, čeprav je pisala, da se začasno ustavlja
radi 30.000 Din neplačane naročnine, da pa v enem
tednu sigurno naročniki niso znosili skupaj teh
30.000 Din, temveč, da je najbrž Stalin poslal kup
denarja. Nato pa piše, naj naročniki »Enotnosti«
zahtevajo o tem po njej izmišljenem denarju rač-
une.

Fuj, denuncijantje! Če bi imeli dekalisti toliko
denarja, da bi lahko »polnili vse evropske vlake«
— kot pišete, bi pač v svrhu temeljitejšega raz-
krinkanja vaše sramotne vloge, vaših denuncijant-
stev in laži, takoj izdajali »Enotnost«
ne samo dvak-
rat na teden, ampak dnevno.

Zavedni proletarci slovenski pa morajo na to
policijotsko prizadevanje podlih denuncijantov
okrog »Delavske Politike«
odgovoriti s tem, da
še bolj podpro »Enotnost«, da se vztrajneje in
neutrudneje nabirajo nove naročnike ter zbirajo
za tiskovni sklad.

Proč z denuncijantskim pomagati režima
Glavnice!
Živela »Enotnost«!

»Orjuna«
je prenehala izhajati. Popazrli so
vodje, pa ni nikogar, ki bi ropal denar za tisk in
avtomobile. — Te dni sta bila aretirana še pro-
fesor Rado Prosenec in neki Herman Solar.

PROTI TERORJU IN NASILJU, ZA SVOBODO ZBOROVANJA IN ORGANIZIRANJA!

Kako je Korošec ušel pred delavsko delegacijo.

Delavske delegacije neče sprejeti, pač pa sprejema
priatelje razbojnikov.

O priliki zadnje atake na komuniste, seveda
režim tudi ni pustil pri miru neodvisne strokovne
organizacije. Po vseh krajih so se vršile v strokov-
nih prostorih preiskave; v Nišu, v Velikem Becke-
reku, v Brodu na Savi in v Tuzli so policijske
oblasti celo zaprle Delavske domove in ustavile
delovanje krajevnih strokovnih organizacij.

Predstavniki CRSoJa (centrale neodv. strok.
org.) so skupno s s. Gačnikom (Slovenecem) iz Niša
intervenirali 10. septembra pri min. predsedniku
in notr. ministru dr. Korošču. Izročili so šefu ka-
bineta obširen spis, ki vsebuje vsa nasilja in vse
brezskupnosti policijskih oblasti nad neodv. stro-
kovnimi organizacijami, nad njihovim tiskom, ki ga
policijske oblasti kratkoma lo pletijo, čeprav sodi-
še ne potrdi konfiskacije. V spisu se energično
zahteva, da ta nasilstva in brezskupnosti prene-
hajo, da se odpro Delavski domovi, vrnejo zaple-
njeni strokovni arhivi in dá neodv. strok. org. svo-
boda dela.

Delegacija je zahtevala od šefa kabine-
ta, da jo vodi h Korošču, da bo še ustmeno protestirala
proti tem nasiljem. Po daljšem času se je vrnil šef
kabine-
ta in izjavil delegaciji, da je Korošec po-
gledal spis in ga poslal referentu, a da je že od-
šel skozi druga vrata.

Delegacija je protestirala proti temu postopa-
nju Korošca, pod čigar ministromvanjem se vršijo
ravno največja nasilja nad delavskim razredom,
a ko je treba, da bi slišal predstavnike delavcev
in njihove proteste, pa zbeži.

V istem času pa je Korošec — po poročilih
meščanskega tiska — sprejel neke ljudi, ki so in-
tervenirali v prilog razbojniške bande Babejca,
katera je izvršila v Srbiji težke zločine.

Za razbojniške Korošec sprejema intervencije,
za delavski razred pa jih niso sprejemati. Taka
je njegova »slovenska poštenost«, o kateri piše
»Slovenec«.

Pribiti pa je treba še, da je on prvi notranji
minister, ki ni hotel sprejeti predstavnikov neod-
visnih strok. org. V svojem reakcionarstvu je
zatemnil slavo vseh svojih predhodnikov.

Predvsem je naloga proletariata Slovenije, da
si zapomni dela tega »slovenskega poštenja«. Vsi
delavci in kmetje Slovenije morajo zvedeti to in
se pripraviti na boj, da se masčnejo za njegovo
»slovensko poštenost«.

Proč z reakcionarnim režimom Korošca!

ZAKAJ PA JE KOROŠČEVA POLICIJA PUSTILA SOCIALPATRIOTSKE GENERALE POPOLNOMA PRI MIRU?

»Delavska Politika«
in »Volksstimme«
objavljata
poročila o celi vrsti preiskav in persekucij nad so-
cialističnimi delavci po mariborski okolici, na Senovem,
v Zalogu in po Gorenjskem. Ni še pretek el teden,
odkar je »D. P.«
Koroščevo policijo ob priliki atake na
dekaliste takorekoč božala in opravičevala (glej citate
v predzadnji števi. »En.«), pa že mora protestirati proti
njej. Pustimo ob strani, kako je ta protest beden in pri-
liznjen, ogledimo si samo eno vprašanje:

Zakaj pa je Koroščeva policija pustila social-
patriotske generale v Ljubljani in Mariboru popolnoma
pri miru?

Pač dobro pozna svoje zaveznike!
Nobene ramice, niti nepravilne noče prizadejati social-
patriotskim generalom, ki vse delavsko gibanje izdajajo,
pač pa ve, da socialistični delavci, zlasti tisti, ki po po-
samenih krajih odločno nastopajo proti kapitalu in me-
ščanskim strankam, predstavljajo vkljub temu, da so
zaslepijeni in varani od svojih voditeljev, v gotovi meri
razredne elemente. Zato je treba tudi ne steriorizirati,
tako kot terorizirajo ves dekalistični pokret, da bi nji-
hovo duh klomli, da bi prišel v njih srca strah in da bi jih
zagrabili v glavah socialpatriotski protin. Potem bi se
kapitalizma in reakcije tako bali, da se ne bi hoteli več
boriti, da bi po Petjevanovem receptu kar čakali, da —
postane gospoda bolj pametna.

Trdno upamo, da bodo zdravi razrednobojevnj
socialistični delavci raje stopili v enotno fronto z deka-
listi proti belemu teroru buržuazije, kot pa zlezli pod
klop k socialpatriotskim generalom.

Živela enotna fronta vsega proletariata proti ka-
pitalu in reakciji! Dol s socialpatriotskim generali, ki pri-
ateljujejo z režimom in policijo, da bi to enotno fronto
onemogočili!

SOCIALPATRIOTJE NISO DENUNCIJANTJE!

»Delavska politika«
od 12. septembra 1928 je v
članku »Blazneži ali zločinci«, objavila tudi to-le:
»Najbolj so se pa izkazali dekalisti na svojem ne-
davnem kongresu, ki je trajal šest tednov v Moskvi in
na katerega je šla tudi slovenska dekalistična delega-
cija, da nabirajo denarja za svojo »Enotnost«, ki je slo-
venski delavci ne marajo plačevati.«
Brez komentarja ...

STEKLARJI VZTRAJAJO V BOJU ZA SVOJE ZAHTEVE.

V dobi vedno večjega kapitalističnega zati-
rana se mora delavstvo posluževati vseh zakonitih
sredstev, da si izboljša svoj gnotni položaj.

Steklarsko delavstvo je bilo prisiljeno, da se
je poslužilo za izvojevanje svojih pravičnih zahtev
stavke. Plače steklarskih delavcev so bile do skraj-
nosti mizerne in zahtevam delavstva bi podjetje
lahko ugodilo. Toda postavilo se je na stališče, da o
kakem povšanju plač absolutno ni govora.

Po desettedenski stavki je inšpekcija dela skli-
cala tozadevna pogajanja, ki so se vršila že dva-
krat v Hrastniku, toda brezuspešno. Na zadnjih
pogajanjih je delavstvo videlo trdovratnost po-
djetja, zato je deloma izpremenilo svoje zahteve.
Podjetje se je izjavilo, da bo predložilo nove pre-
dloge. Ti predlogi podjetja pa so za delavstvo ne-
sprejemljivi iz razloga, ker podjetje v njih zahteva
še redukcijo dosedanjih skrajno mizernih plač.

Steklarsko delavstvo, ki je v stavki že trinajsti
teden, pa vztraja pri svojih skromnih upravičenih
zahtevah do svoje zmage, kajti ono ve, da je ono
pripomočilo do takega bogastva podjetju.

Bojevni duh steklarjev je, odločen in trden.
Delavstvo je trdno in enotno v vseh tovarnah, v
Zagorju, Hrastniku, Rogški Slatini in Parčinu.

Ostalo delavstvo vseh industrijskih panog pa
pozivljamo, da nas v našem boju podpira.
Naj živi solidarnost celokupnega proletariata!
Živel boj steklarjev k zmagi!

Zagorje, 18. sept. 1928.

Stavkajoči steklarji.

Zahtevamo obsodbo orjunašev!

UMOR FAKINA. — PRIZADEVANJE, DA IZPUSTIJO RAZBOJNIKE IZ JEČE, A NAŠE SODRUGE
ZAPRO V JUGOSLOVANSKE GLAVNJACE! — ZAHTEVAMO, DA SE NAD ORJUNCI UPO-
TREBI ZAKON O ZAŠČITI DRŽAVE!

Zločini Orjuna, ki jih je odkril umor Perica, so
razburili vso Jugoslavijo in tudi inozemstvo. Tudi
naši meščanski listi so bili sprva polni z opisova-
njem vseh orjunskih zločinov. Zlasti »Slovenec«
je kričal na vse pretege in hotel tudi iz tega kovati
za klerikalce korist, kakor leta 1924. ob prvoujni-
skih dogodkih. Zdaj so vsi utihnili. Ljubljanski kle-
rikalci so pozabili, da je njihov predsednik Korošec
minister policije in da je na njem, ali se bo pre-
iskava vršila strogo in pravično, ali pa bodo vse
»zatušali«. Korošec jih je okregal in poklical k
sebi v Beograd »Slovenčevega«
urednika, da mu
navije ušesa in nauči, kako morajo pisati. Zakaj
gotovi ljudje — in to ljudje z oblastjo, se trudijo,
da vso preiskavo potlačijo.

Mi smo že v zadnji številki napisali, da si ne
delajmo nobenih iluzij o pravičnem poteku preiska-
ve, ki bi moral voditi do obsodbe Kranjca in dru-
gih. Dobro je znano, da stoji za Kranjem ljudje,
ki imajo toliko moči, da potlačijo vso afero, da
spustijo Kranjca, ki se bo potem fotografiral in
bodo potem prodajali fotografije tega »narodnega
mučenika«. Kaj pa ni vse dovoljeno v naši državi?
Začetek in konec vsega pri nas je: Zatreti delav-
sko gibanje, iskati komunistične zarote, zarotnike
pozapreti in obenem pustiti, da se komitske bande
razširijo tudi pri nas.

Taka banda zločincev je bila pri nas Orjuna.
Izvršiti se je moral umor (Perica), da je prišlo vse
na dan, a še danes vidimo, da je preiskava zastala,
ker bi v slučaju procesa (tako piše »Hrvat«),
bili kompromitirani najvišji funkcionarji v državi. Zato
se b z vso silo skušalo stvar potlačiti, ker poli-
cija ni sposobna, voditi preiskavo do kraja, ker je
cela stvar ozko zvezana

v kateri so igrali veliko vlogo glavni banditi or-
junske tolpe v Sloveniji.«

Tako torej:
Orjuna je leta 1924, napravila pokoli v Trbov-
ljah, pobila neoborožene delavce, plenila po kočah
in kolonijah, justificirala s. Fakina, mučila s. Ju-
vana — pa se ni skrivil nobenemu Orjuncu niti las
na glavi.

ALI HOČEJO SOCIALPATRIOTJE POSTATI NASLEDNIKI ORJUNCEV?

Zopet nam poročajo sodrugi iz nekega večjega
obrata v Ljubljani, da se je neki socialistični delavec,
ko je slišal, da je bil neki dekalisti, njegov sotrpni
v isti tovarni, aretiran: »Prav je! Zakaj pa ne preneha,
ko je prepovedano!«
Pred nekaj leti so tako govorili
fašisti-orjunci. Sedaj pa že socialpatriotski vodje nava-
jajo svoje zaslepljene pristaše na pot demunciranja, odo-
bravnanja belega terora in nasilstev režima ter policije,
na pot socialfašizma!

Iztrebimo iz svojih delavskih vrst denuncijantstvo
in socialfašizem!

RUDARJI — DRZAVLJANI SHS, SUZNJI, IGRAČKA TRB. PREM. DRUŽBE.

Stanje nas bednih, izmučenih, do zadnje kaplje krvi
izsesanih trpinov je obupno, nevzdržljivo, polšača se
nas obup, preostaja nam še samo eno: ali poginut kot
sužnji ali se pa odločiti za prol. borbo na življenje in
smrt. — Ali človeka dostojno življenje ali častna
smrt! Tako kakor se danes z delavci rudarji postopa,
tako ne more iti več naprej, temu mora delavstvo na-
praviti konec za vselej —

Kaj vse počenja TPD s svojim delavstvom? Ko
pridejo rudarji v službo, jih enostavno nažene domov,
ne ozirajoč se, kako daleč so ti delavci prišli in koliko
časa so pri tem zamudili, ali so oskodovali ali niso, na
to se vodstvo TPD poživja. Družba že dolgo časa
mrcvari in mrcvari svoje rudarje, ona se odkrito in
javno norčuje iz rudarjev, ona jih noče pravočasno ob-
vestiti, temveč jih pusti, da pridejo v službo in šele ta-
krat jih domov pošlje brez vse odškodnine (po pogod-
bah je obvezno podjetje, če se popreje delavstva ne
obvesti, da se ne bo delalo na prihodnji dan, da plača
delavcem polovico dneve, to je i. kat. 20 Din itd.
naprej). Do sedaj se sploh nobeden prizadetih tega ni
dobil. — Delavstvo je skrajno ogroženo in zahteva, da
se mu za zgnobo, ki jo pri tem mora trpeti, plača po
pogodbi obvezna zgoraj navedena polovična dnina, ker
marsikateri delavec bi si, če bi se priznovanje šilto-
v pravočasno objavilo, dobil postatrski zaslužek. Če mu
ga družba ne mudi, tako mu pa še ta zaslužek podjetje
prepreči in to zato, ker mora priti v službo na revir in
potem ga šele obratovodstvo pošlje domov. Tako ti de-
lavci, sužnji TPD, ostajajo dan za dnevom brez šilto-
v, brez kruha, to je največji zločin, ki ga inozemski kapi-
talisti izvajajo nad rudarji, državljani SHS. Podčrtati
pa moramo to, da nobeno delavstvo ni tako prizadeto
pri priznavanju šilto-
v kakor ravno delavci iz najslab-
šega revirnega dnevnega kopa in drobilnika Nežno
polje-Agenc. Ob toliko šilto-
v ni nobeno delavstvo ka-
kor ravno to. Če se v rudniku praznuje en dan, se v
Agnezu dva dni, če se drobilnik pokvari ali potre, se
pošlje delavstvo domov in tako gre ta igra naprej in
brez vse odgovornosti za škodo, ki jo delavstvo s tem

Poraz reformistične strokovne politike. K štrajku kamniških kovinarjev.

Stiri tedne že je minulo, odkar je stavka kovinarjev v Kamniku končana in se vedno delavska javnost ne ve, kako je končana. Oni, ki bi morali o njenem izidu poročati, močnejše, nas je navedel politične na našo korespondenco oviral, da bi o tem prej pisali. Vendar tudi se danes ni prepzno, kaj celavski razred je takrat naprednje, če se iz svojih bojev, zlasti pa porazov, uči.

Vzroki stavke so znani: neupoštevane kolektivne pogodbe, sramotno nizke plače, prisilni akord, šikane i. dr. Že od jeseni leta 1927 je vladalo med upravo podjetja in delavci razmerje, ki je kazalo na to, da se bo treba pripraviti na odločen boj s podjetjem. Vrankar je že pri pogajanjih septembra meseca leta 1927 napovedal ravnatelju tovarne bodoči sestanek za mesec april 1928. Boj je bil torej predviden, vendar kot pol leta naprej. Toda kaj je storil oblastni odbor SMR v Ljubljani in centrala SMR v Beogradu, da pripravi ta boj tako, da bodo kovinarji imeli čim več izgleda na uspeh in zmago v boju s podjetnikom? Kaj so v to svrhu vrhovi SMR storili?

V to svrhu smo storili ničesar. Nasprotno celo! Dopuščali in podpirali so korake, ki so bili v korist delodajalcev in v škodo kovinarjev, v škodo organiziranih članov! Več mesecev pozimi so delavci v tovarni »Litani« delali po devet ur dnevno in še več; s tem se je polni magacin, kopicile so se rezerve za podjetje v situaciji stavke. Od 1. do 26. aprila je SMR čakal na mišten odgovor podjetja, a kolektivna pogodba je iztekla 1. maja!

In stavka? Ali je bila pripravljena, resno premišljena, ali je bil izdelan kak načrt boja? Ne. Gospodje na vodstvu SMR in Strok. komisije smatrajo stavko za nekaj športa, ki se more od časa do časa vršiti, da potem lahko rečejo: saj vodimo razredni boj. Oni mislijo, da je za stavko dovolj, če par profesionalistov zapusti delo in jim da organizacija minimum podpore, da je s tem že vse urejeno.

Visoko cenimo zavednost in bojevnost stavkajočih, ki so skoraj 3 mesece vztrajali v borbi, toda postopanje in taktiko Saveza Mat. radnika v boju kamniških kovinarjev moramo imenovati zločin ne samo nad kovinarji, temveč nad proletariatom sploh.

Poraz stavke kamniških kovinarjev je poraz reformistične tarine politike in strokovne strategije. S. Ravnik z Jesenic je prav pripomnil v svojem dopisu v 32. šte. »Enotnosti«, da obsoja Vrankarja, ker ni organizacija ustavila dohoda in sprejema novih delavcev, ako je že v jeseni vedel, da pride spomladi do boja. Toda to priča samo za brezglavost ali brezvestnost teh ljudi. Glavno je pa tole:

Pri izbruhu stavke kovinarjev v Kamniku smo zahtevali upostavo enotne fronte vseh kovinarjev obeh obstoječih kovinarskih zvez: neodvisne SRMIOJ in SMR. Zahtevali smo enotno akcijo kovinarjev »Titana« v Kamniku in kovinarjev »Osijske ljevaone«, ki sta last iste podjetnika (deln. družbe). Voditelji SMR so imeli gluhla ušesa. Namesto enotne fronte in enotne akcije proti enemu kapitalizmu, sta Vrankar in Stanko oblatila zavedne osijske kovinarje in delavce ljubljanske pivovarne Union, ki so zbirali denar za stavkujoče v Kamniku. O nesolidarnem obna-

KLERIKALNI SOCIALNI DAN.

V nedeljo se je vršil v Ljubljani klerikalni socialni dan ali socialni tečaj. Na tečaju so govorile znane klerikalne osebnosti Ušeničnik, Teršeglav, Gosar in dr., ki se pečajo s socialnimi problemi. Kdor površno čita v »Slovenec« poročila takih socialnih tečajev, si lahko misli, da imajo gospodje resen namen se boriti proti očetu vsega današnjega zla, proti kapitalizmu. Pa ni treba, da bi se kapitalizem radi takih tečajev ustrašil. Gospodje klerikalni predavatelji na tečajih priznavajo, da kapitalizem nujno povzroča in izziva razredni boj. Ob enem se pa izjavljajo proti razrednemu boju. »Slovenec« objavlja vehementne uvodnike proti kapitalizmu. Korošec pa preganja delavce, ki se proti kapitalizmu najresnejše bore. Neprenehoma hvalijo Kerkala, pa ne povedo, da je bil Kerk v avstrijskem parlamentu najljubejši nasprotnik organiziranega delavstva in je zahteval in dosegel razpust prve železničarske organizacije. Kot svojega duhovnega voditelja smatrajo papeža Leona XIII., ki se je prvi med papeži začel zanimati za socialne probleme. Ostane pa resnica, da v dobi, ko je Bismarkova Nemčija vodila silen boj proti rimskemu mračnjstvu, je Leon XIII. indirektno ponudil Bismarku pomoč proti tedanjemu porajajočemu se delavskemu gibanju. Pri klerikalcih je od nekdaj tako. Delajo se, kot da hočejo zares koristiti revežem, med tem pa reveže davijo in jim onemogočajo raz-

šanje osijskih socialpatriotov je »Enotnost« poročala v. šte. 30.

Strokovna politika socialpatriotov je politika razbijanja enotne fronte delavstva in s tem izdajstva nad razrednim bojem proletariata. Isto se kaže tudi pri stavki steklarjev. Steklarji v Jugoslaviji stavkajo že 3 mesece, steklarji v Münzschlagu v Avstriji (kjer je steklarna last istega podjetnika Abela) pa delajo noč in dan. Obe strokovni organizaciji sta v amsterdamski internacionali. Kakšna je politika te internacionalne? Politika izigravanja enim delavcem proti drugim, politika razbijanja enotne fronte!

Delavstvo si bo priborilo boljši in večji kos kruha le, ako bo imelo svoje močne razredne in enotne strokovne organizacije, v katerih bo vladalo načelo proletarske demokracije in svoboda izražanja misli. Ravno nasprotno od tega, kar počno Kristanovi agente v organizacijah Strokovne komisije. Strokovne organizacije ne smejo biti staliza socialpatriotske SSJ, niti podružnice Kristanove banke, niti izkajevalnice komunistov! Oneč bodo lahko izvojevale spoštovanje šurnika, izvajanje zakona o zaščiti delavcev, omeje nesramno izkoriščanje žn in mladoletnih in priborile večje plače le, ako bodo razredne in vse-delavske, to je, da je v njih prostor za vse od kapitala izkoriščane brez razlike strankarske, nacionalne in verske pripadnosti.

Nasproti kapitalistični racionalizaciji kartelov in trustov ne zadostuje več izolirana borba posameznih profesij, ki jo gojijo reformisti. Zaradi tega livarji, ključavničarji, strugarji, modelistjerji, stavbni mizarji itd. ne morejo zmagati vsaka prošnja sama zase brez aktivnega sodelovanja in podpore ostalih strok in vsega proletariata. In ravno to zastarajo in brezizgledno politiko zastopa tajnik kovinarjev Vrankar! Taka politika kovinarjem ne more prinesiti drugega kot poraze.

Vrankar je na dan izbruh stavke v Kamniku prinesel sam v uredništvo »Enotnosti« letake in izjavil, da je v 14 dneh zmaga gotova. Povedali smo že tedaj, da je to neverjetno in da se je treba pripraviti na daljši boj in na večjo akcijo. V »Enotnosti« št. 19 in 20 smo povedali naše mnenje in predloge glede stavke in boja kamniških kovinarjev. Danes vse delavstvo in stavkujoči priznavajo, da smo imeli prav.

Se nekaj je treba omeniti. Koliko se je nabralo denarja za podporo stavkajočim v Kamniku po poedinih tovarnah in kraji? Izgovor, da ne smemo kapitalistom pokazati moči solidarnosti proletariata, ne drži. Delavstvo hoče to vedeti, kajti kontrola delavske javnosti nad vsemi solidarnostnimi nabiralnimi akcijami je kot edina garancija za red in poštenost potrebna. Govori se marsikaj o Vrankarjevih obiskih v Kamniku, pri katerih se je za stavkujoče le toliko zanimal, da jih je po feldvebelsko nahrlil in odšel po svojih potih...

Do sedaj »Delavce« in »Del. politika« o tem porazu nista govorila. Ako pa sedaj spregovorita po stari njihovi navadi nestvarno in z »drekačije«, bomo še globlje posegli v gnoj socialpatriotizma in reformizma, da se bo proletariati čim prej otrese vseh reformistov in policiasocialistov in se s tem približi svojemu cilju — zrušitvi kapitalizma.

F. W.

voj in udeleževanje. In se družijo z vsemi, če treba tudi s socialisti, proti resnemu stremljenju delavstva, proti resnemu delavskemu gibanju. Zato nimajo in ne bodo nikdar imeli med delavstvom zaupanja. Zato bo tudi nedeljski socialni tečaj šel mimo proletariata in ne bo pustil za seboj nobenih takih posledic, ki bi bile delavstvu koristne. Kdor hoče resno delati za proletariati, mora v zmago proletariata verovati.

Vsekakor je zanimivo, da ljudje, ki so napovedali boj marksizmu, so prisiljeni od gospodarskih razmer se pečati s proletarskimi problemi. In tudi to bo kedaj kaj koristilo.

ZAŠČITA ČOVJEKA.

V Zagrebu izhaja že drugi mesec tednik »Zaščita čovjeka«, neodvisni glasnik za človeške in državljanske pravice. List se neustrašeno bori proti vsem reakcionarnim udamcem, ki padajo na delavce, kmete in zatirane narode v Jugoslaviji. Urejuje ga sijajno hrvatski revolucionarni pisatelj Avgust Cesarec. List najbolje prikazuje vso okrutnost in ves cinizem reakcionarnega režima Glavnjače.

Vsem sodrugom in sodružicam najtopleje priporočamo, da ga naroče. Stane 4 Din mesečno, za inozemstvo 8 Din. Naslov administracije: Pejačevićev trg 12/1, dvorišče.

Poravnajte naročnino!

Da Tolstoj spriču takih protislovij absolutno ni mogel razumeti delavskega gibanja in njegove vloge v boju za socializem kot tudi ruske revolucije, leži na dlani. Vendar niso protislovja v nazorih in naukih Tolstega nikake slučajnosti, temveč izraz onih protikratičnih (protislovij polnih) pogojev, pod katerimi se je razvijalo rusko življenje zadnje tretjine 19. stoletja. Patriarhalna vas, šele večeraj osvobodena tlačanstva, je bila izročena kapitalu in fiskusu (državni blaginji) dobesedno v izropanje. Stari stebri kmečkega življenja, stebri, ki so držali dejansko stoletja, so se nenavadno hitro zrušili. In nasprotij v nazorih Tolstega ni presojati z vidika modernega delavskega gibanja in modernega socializma (taka ocena je seveda potrebna, toda ne zadostuje), temveč z zrelišča onega protesta proti ulamljajočemu kapitalizmu, proti ruiniranju in proletariiziranju množic, z vidika tega protesta, ki je moral nastati v patriarhalni ruski vasi. Tolstoj je smešen kot prorok, ki hoče iznajti nove recepte za rešitev človeštva in prav obzlagovanje vredni so zato inozemski in ruski »tolstojanci«, ki hočejo ravno najslabotnejše strani njegovega nauka poudariti za dogmo. Tolstoj je velik, v kolikor izraža ideje in razpoloženja, ki so objele milijonov množice ruskega kmečkega ljudstva v času nastopa meščanske revolucije. Tolstoj je originalen, ker celokupnost njegovih nazorov, v celoti škodljiva, izraža ravno posebnosti naše revolucije kot meščanske kmečke revolucije. Ako gledamo protislovja v nazorih iz tega vidika, vidimo da so ona resnično zrcalo protikratičnih pogojev, v katere je postavljena zgodovinska delavnost kmečkega ljudstva v naši revoluciji.

Na eni strani je stoletni pritisk tlačanstva in so desetletja forsiranega obubožavanja po reformi (t. j. po odpravi tlačanstva leta 1861. Op. prev.) nakopičila ogromno množico sovražstva, ogorčenja in obupne odločnosti. Stremljenje, temeljito pomesti z očiščeno cerkvijo in veleposestniki skupaj z njihovo vlado, razbiti vse stare oblike zemljske lastnine, očistiti vsa dežela in namesto policijske in razredne države postaviti skupnost svobodnih in enakopravnih mladih kmetov — to stremljenje se vleče kot rdeča nit skozi vse zgodovinske korake kmetov v naši revoluciji in brez dvoma odgovarja duhovna vsebina spisov Tolstega mnogo bolj temu stremljenju kmetov kot abstraktnemu »krščanskemu anarhizmu«, — kot včasih ocenjujejo »sistem« njegovih nazorov.

* Kierkoli v tem članku Lenin govori o ruski revoluciji, je razumeti prvo rusko revolucijo leta 1905, ki ni prešla okvirja meščanske revolucije.

»Slovenec« Z DNE 15. SEPTEMBRA 1928 O STAVKI ŽIČARJEVA JESENICA.

Klerikalci pač dobro čutijo da strašno reakcionarstvo, ki ga kaže Korošev režim, ne more ostati brez posledice med delovnim ljudstvom Slovenije, da se delovnemu ljudstvu odpirajo oči in da začena razumevati, kakšna reakcionarna kapitalistična klika vodi SLS. Zato iščejo sedaj vse možne povere za demagogijo, da bi svojim pristašem delavcem utrdili omanjo vero, da je SLS delavstvu prijazna. Zato se je »Slovenec« razpisal sedaj o stavki žičarjev, kot se je zadnjič o stavki papirčarjev na Vevčah. Na ta način hoče zaglušiti odjek preganjanj, nasilstev in brezskopnosti Koroševskega režima med delovnim ljudstvom Slovenije. Zato tudi o tem preganjanjih, o preiskavah in aretacijah delavsko kmečkih borcev sploh ničesar ne piše. To vse je znak, da se sam »Slovenec« ne upa direktno zagovarjati svojega voditelja Korošca kot enega najhujših preganjalcev delavskega gibanja, kar jih je v desetih letih obstoja Jugoslavije sedelo na fotelju notranjega ministra.

»Slovenec« se postavlja povsod tam, a tudi sam tam na stran delavcev, kjer ne gre za interese klerikalnega kapitala in kjer ne gre za bistvene interese kapitalizma. Zato se je tudi postavil na stran jeseniških žičarjev, ker pri KID odločajo samostojni demokrati, ker je paznik Kalan Sokol itd.

Med drugim nam »Slovenec« odkriva, da imajo večino delnic KID v rokah sedaj Italijani in da se nahajajo v upravnem odboru KID znani samostojnodemokratski »nacionalizatorji tujega kapitala« dr. Brezigar, ljubljanski župan dr. Puc in dr. Windscher. To si morajo razredno zavedni jeseniški proletarci dobro zapomniti in vztrajno razkrinkavati samostojne demokrate med jeseniškim proletariatom, razne Zerjave, Juvane, Rupnike itd., ki izražajo o narodnosti in socialnosti, dejansko pa so agenti italijanskih in domačih kapitalistov in izkoriščalcev, kateri iz garanja in iz bede jeseniškega proletariata kopijo profite. Razkrinkati je treba te sleparje, ki delavce odvračajo od njihovega internacionalnega boja proti internacionalnem kapitalu, čeprav so sami agente tujega kapitala!

Vse to pa je »Slovenec« odkril zato, da izmaže Korošev režim in SLS. Jeseniče so namreč po izbruhu stavke zasedli orožniki in aretiranih je bilo pet delavcev: Mikel, Preželj, Tavčar, Režek in Košir. SLS je na vladi, Korošcu je direktno kot notr. ministru podrejen ves policijski aparat — »Slovenec« pa zavito trdi, da so gotovi krogi »proti SLS in proti vladi dr. Korošca« to doseli. Ni razumljivo in ne sme biti razumljivo, da »gotovi krogi« komandirajo žandarje, a ne njihov šef dr. Korošec in klerikalni veliki župan. Ne, drugi »Slovenec«, orožniki ne bi tako postopali z delavci, če jih ne bi režim naganjal proti njim!

Da so potem izpustili aretirane delavce, proglša »Slovenec« za veliko zaslugu SLS. Za kaj pač naj bi jih držali v zaporu, če niso ničesar zakrivali? Vse skupaj je gola igra. Kleroradikalski režim jih je dal aretirati in jih je moral izpustiti, ker ni bilo vzroka za aretacijo. Klerikalci pa se sedaj farizejsko bahajo, da so oni ustavili preganjanje nedolžnega delavstva. Razkrinkati je treba to demagoško igro klerikalcev, ki se ne bo mogokrat ponavljala, kajti klerikalci bodo še naprej preganjali delavstvo in bodo še naprej hoteli odgovornost za preganjanje valiti s svojih ramen — na »gotove kroge«.

ATAKA NA KOMUNISTE V OSIJEKU.

Osijska policija je izvršila okrog 40 preiskav in aretirala 18 sodrugov. Obenem je še zapечатila prostore sodružnega lista »Riječi Radnika i Seljaka« in s tem onemogočila nadaljno izhajanje.

Enake in podobne vesti imamo iz vseh krajev cele države. Vseposvodo preganjanja. To je prinesel Korošec delavskemu razredu. Ni bil zastoj junak Zlodeške ceste. V njenem znamenju vlada danes. Vseid pomnanjaka prostora ne moremo objaviti poročil o preganjanjih iz vseh krajev. Sodrugji nam naročajo tednik »Zaščita čovjeka«, ki prinaša o vsem terorju najpopolnejša poročila. (Glej notico »Zaščita čovjeka«!)

ZAGREBSKA »BORBA«.

Najhujše divja režim nad zagrebško »Borbo«, ki je najrazčelnije in najmočnejše glasilo delavsko kmečki misli v cel državi. Vsaka številka brez izjeme je zaplenjena. Druga izdaja je vedno pobeljena. Policija aretirala zaporedoma odg. urednike, upornike in lastnike »Borbe« in na vsak način hoče »Borbo« zadaviti. Toda zavedni hrvaški delavci in kmetje, ki so doslej od 1921 naprej nistali ohranili »Borbo« skozi vsa leta težkih preganjanj, krize, bede in brezposelnosti, ki so zmogli z nabiranjem novih naročnikov in z zbiranjem velikega tiskovnega sklada letos doseči, da izhaja sedaj dvakrat tedensko, se ne bodo bali novih žrtv, da vzdržijo svoje glasilo, ki glasno kliče delavce in kmete v rdečo bojno vrsto.

Zivela »Borba«! Zivela »Enotnost«! Zivel skupen boj vseh delavcev in kmetov Jugoslavije proti belemu terorju, proti režimu velsrbske kapitalistične klike, proti vojni nevarnosti! Zivela svoboda!

Na drugi strani se je kmečko ljudstvo v svojem stremljenju po novih oblikah sožitja zadržalo zelo nezavedno, patriarhalno in neumno napram vprašanju, kako naj ta skupnost izgleda, s kakšnim bojem naj se doseže svoboda, kakšne voditelje more imeti kmečko ljudstvo v tem boju, zakaj je potrebno strmoglavljenje caristične oblasti za uničenje veleposestniške zemljske lastnine. Vsa preteklost je učila kmečko ljudstvo sovražstva proti veleposelnosti in »čimovniku«, ni ga pa učila in ga tudi ni mogla učiti, kje naj poišče odgovor na ta vprašanja. V naši revoluciji se je resnično boril le manjši del kmečkega ljudstva in se v to svrhu vsaj nekoliko organiziral ter se je le čisto majhen del dvignil z orožjem v roki za uničenje sovragov, za uničenje carjevih ilupcev in braniteljev veleposelnosti. Velika kmetov je tarnala in mislila, rezonirala (modrovala) in sanjarija, pisala prošnje in pošljala »priprošnjike« — popolnoma v duhu Leva Nikolajeviča Tolstega! In kot se vedno dogaja v takih slučajih, je tolstojanska abstinenca od politike, tolstojansko zanikanje politike, pomanjkanje zanimanja in razumevanja za politiko, je imelo vse to za posledico, da je razrednobojevnemu in revolucionarnemu proletariatu sledila le manjšina kmetov, medtem ko je večina postala plen onih breznačelnih in lizunskih meščanskih intelektualcev, ki so, imenovani kadeti, tekali na shode trudnikov ** in v predsobe Stolipina, ** bežali, delali kravice kupčije, kompromisarili, oblubliali kompromise, — dokler jih ni Stolpin z brco svojega vojaškega čevlja vrgh ven. Tolstojevske ideje so zrcalo slabosti in pomanjklivosti naše kmečke vstaje.

Ena pridobitev prvih let revolucije in prvega poraza v revolucionarnem boju množice je iznad vsakega dvoma, namreč smrtni udarec, ki je zadan prejšnji obzirnosti in popustljivosti množic. Meje so postale ostreje. Razredni in stranke so se medsebojno oddelile. Pod udarci Stolipinovega kladiha bo pri vztrajni slednji agitaciji revolucionarnih socialdemokratov ustvarili ne samo proletariati, temveč tudi kmetosko ljudstvo bolj železne borce, ki bodo vedno manj padali v naš zgodovinski greh tolstojanstva.

* Našim demokratom in klerikalcem podobna stranka. Op. prev.

** Našim radičevcem in zemljordnikom podobna stranka. Op. prev.

*** Revolucionar, ki je udušil rusko revolucijo leta 1906. Op. prev.

* Dejansko je to poročila velika oktobrska delavskega kmečke revolucija leta 1917. Op. prev.

Kai pišejo delavci in kmetje!

TRŽIČ.

Tu so se vršile preiskave pri 16 sodrugih 3., 4. in 5. septembra: Zaplenili so le slike S. Vuliča, prvonojinskih žrtv in obletnice Zaloške ceste. Enemu sodrugu so žandarji prigovarjali, naj odpove »Enotnost«, ker je ta list proti obstoječim zakonom.

»Enotnost« nam hočejo uničiti, naročnike zastrašiti!

Ne dopustimo tega, sodrugji delavci in kmetje! Naš odgovor mora biti: Se enkrat loško naročnikov in dvakratni tiskovni sklad! Lap.

TRBOVLJE.

Rudarji v tej sjasoti dolini smo doživeli zopet nov način izkoriščanja po TPD. Že tri tedne se pojavlja občutno pomanjkanje vagonov. Doslej je TPD vnaprej javljala praznovanje vled tega ali tega razloga, ali sedaj pa hodimo v službo in ko pridemo na obrat, nam enostavno rečejo: Danes greš nazaj, se ne dela ni vozčikov. Tako so v pretečenem tednu rudarji na nočni tretjini št. šestkrat na štiti ali trikrat do petkrat zastojali. Kaj takega se ni dogajalo še nikdar, niti za časa avstro-ogrškega cesarstva, a pod vlado »največjega Slovenca« dr. Antona Korošca se pa to dogaja redno že nad dvajset dni. TPD kaznuje vsakega delavca za vsak izostali štih z globlo 10—15 Din, rudarjem pa, ki pridejo na delo, ne da ničesar, dasi je obvezna plačati ½ štita, če delavcu dan popreje ne pove, da prihodnji dan ni službe. Imamo II. rudarsko skupino, ki je le malo aktivna, baje šele na poziv ravnatelja se je odločil lokalni načelnik glede intervencije radi vagonov, seveda je to pomoč družbe. Mi zahtevamo, da se vse praznovane štite plača, za vagona pa naj skrbi TPD. Zahtevamo, da se II. skupina aktivizira, da si preskrbi svoj prostor, da prične takoj z rednimi diskusijami. Potrebno je tudi, da se s kejam dostavijo vsem zaupnikom vabila vsaj najmanj 48 ur pred sklicanjem, ne tako kot sedaj, ko je bila šele sklicana za 16. sept., pa vabila 15. sept. ob 4. uri popoldan še niso bila izdana; ni čuda, da je potem seja nesklepčna.

Vzhodno okrožje. Tukaj se vrši veliko varčevanje za to, da bi se vršilo vse v akordu. Vsa zamuda in čakanje na vozčke se delavcem šteje v akord in uredu (tako, da rudar komaj zasluži na odkopu 40—50 dinarjev), dočim je TPD obvezno vsako tesaranje, spravljanje lesa in krainikov, povzetje stropa in pomanjkanje vozčikov zaračunati separatno in plačati toliko, kolikor rudar zasluži pri dobavi premoga.

Polaj. Tam se je pokvaril parni stroj v kopalnici in so ga pričeli popravljati v soboto. Ker se mora nedeljsko delo plačati s 50% večje, je obratovodja v nedeljo ustavil popravilo radi prihranka 50% pri štihu, dočim so se rudarji morali kopati v mrzli vodi. Kaj je vodstvu obrata za zdravje ljudi, sam da se špara za še večje profite akcionarjev. Kje je tu zdravstvena oblast? Kje inspekcija dela?

Zapadno okrožje. Tukaj baje obstoja neko pristransko razmerje šihmajstra in nekaterih paznikov do gotovih delavcev, tako da ti delavci dobijo vedno dobre orte in služijo od 100—212 Din in poleg tega razmeroma manj fajrajo kot ostali, ki imajo slabe orte in ne morejo zaslužiti niti hernšhta. »Baje« obstojata tudi dve gostilni, kjer ne manjka dobre kafiljee med prvimi in drugimi gori navedenimi.

Guida, jasek III. Tukaj se delavstvo psuje in zmerja po nekem st. pazniku, ki se je baje izrazil, da kdor ne bo do 9. ure dopoldne od dela moker, temu da bo v gobec naplival, da bo moker. Tudi kruha ne sme v njegovi prisotnosti nihče jesti, sicer je drugi dan takoj premeščen v štir.

Zunanji obrat. Tukaj je pa neka posebno čudna oseba, ki nadomestuje upokojenega ing. Krasnika. Ta oseba zahteva veliko snage, po samskih stanovanih kolke uvesti kar po vojaško, nasprotno pa ne da nič povračiti in strežinje zaslužijo do 150 Din za 14 dni, dočim od njih zahteva polovico več dela kot imajo predpisane v hitnem red. Tudi zahteva od samec, da stihnih čevljev in sekir ne smejo imeti doma, če pa mu hočeš ponižno povedati, da kopalnica ne odgovarja njegovim zahtevam, pa te ozmjerja. Mi pozdravljamo čistoto ali priporočamo pa prvo, da potrebno uredi TPD, da plača osobie delu in času primerno, potem pa naj zahteva red, ki ga hoče sedaj imeti.

Agnes. Nežno Polje. Tu je večina delavstva na hernšhtu, a tu se praznuje kar na debelo, ljudi se poljača obup, ker zima se bliža, delavci so po trgovinah dolžni na hrani, kaj bo z obleko? Kje je kakšna oblast, da zaščiti delavstvo pred izkoriščanjem mednarodne kapitalistične TPD? Take oblasti pri nas ni...

Policija je izvršila pri vseh sodrugih preiskave zaradi sama protizdravne rovarjenja, a ni imela s seboj izvežbanega specialista, ki bi bil z lahkoto našel pri vsakemu rudarju in njegovi družine članu neugnanega komunisto želedece, ki grozi vsakemu uničiti življenje in s tem tudi svet. Zeleni bi, da Korošev režim na novo preišče in sicer stanje delavstva z zdravniki, z dobrimi računariji pa višino velikanskih dobičkov lastnikov TPD in zagotoviti naše komuniste želedece, ki nam vsled pomanjkanja grozijo onirotni vse organizem. S tem bo očuvana država pred najhujšo nevarnostjo, orožništvo in delavstvo pa bo imelo v ustavi zajamčen nočni mir. Delu čast in oblast!

Del. dop. Separacija. Rudarji na separaciji so v celem milnulem tednu, t. j. od 9. do 16. sept. na nočni tretjini (štihu) napravili komaj dva delovnika (štita).

Tudi na vzhodnem okrožju so rudarje na nočni tretjini pošiljali domov. Vse obsojede je pa vredno to, da se je na tem revirju pošiljali rudarje tudi jutraj in popoldan domov in to samo take, ki so na hernšhtu in vse tesarje (zimerhajerje); ostalih pa, ki delajo na odkopih (kolmornih) in so njih zaslužki veliko večji (80—150 Din), niso poslali domov. Za tesarje — zimerhajerje — ni bilo vozčikov, da za kolnorte — odkope — pa dovolj. To je zločin, da se tistim, ki so najbolj potrebni zaslužka in ki se jih sploh najslabše plačuje z mizernim dnino, kruh odvzema in jih prepušča na milost in nemilost gladu, na drugi strani pa se daje tistim več zaslužka, ki niso toliko prizadeti. Ne da bi tem ne privoščili, toda nasprotujemo sistemu take uprave. Pravilno postopanje in red hočejo rudarji. Na zapadnem okrožju se kaj takega ne dogaja, kakor je slišati od raznih sodrugov. Zakaj pa se to na vzhodnem revirju dogaja, bomo prihodnjič pojasnili bolj.

DOBRUNJE.

Dne 7. t. m. smo pokopali v Bizoviku enega najboljšega našega sodruga Miha Brajerja. Zadel ga je srčna kap. Z njim je izgubila naša podružnica »Svoboda« moža železne volje do dela. Bil je naš odbornik in sve-tovalec. Pogreba se je udeležilo članstvo polnoštevilno z vencem. Sodrug Bricej se je v imenu »Svobode« ob odprtem grobu poslovil od borca za proletarsko misel, ki je bil član na mestu. Ni se ustrašil, ko je padal bli reakcije po nas, ni se ustrašil nobenih žrtv za delavsko idejo, on naj nam bo vzgled. Marsikomu je bilo strašno hudo, ko je gledal, da koraka kader dobrnjanskega proletariata na njegovi zadnji poti. S tem smo pokazali našim nasprotnikom, da spoštujemo človeka, ki dela za naš delavski pokret. Sodrugji in sodružice! Poživimo delavski pokret, poživimo »Svobodo«. Počasi se utrjuje delavski pokret pri nas, ali sigurno. Naj nas ne zlomi nobena sila, naj nas ne plaši še tako kruta reakcija, naprej za svobodo in pravico, za enakost vseh ljudi. Delu čast in oblast!

Niko.

SOCIALPATRIOTJE NISO DENUNCIANTJE...

Na strokovnem shodu oblačinskih delavcev 2. septembra v Beogradu je socialpatriot (pravzaprav zedinjaš) Stojan Stanković s prstom pokazal policiji, katere delavce naj aretira. Policija je nato obsodila štiri aretirane delavce brez vsakega razloga na 10 dni glavnjače.

Brez komentarja.

MISLI DELAVCA.

Čital sem zadnjo »Delavsko politiko«, ki bi se pravilneje imenovala delavstvu škodljiva laž. Do sedaj je imela dve strani inersator, v zadnji številki pa razen uvodnika, pisca iz Zaloga pa o steklarskem štrajku ni objavila drugega kot samo gnojnico na dekaliste. Tako pisanje se gnusi vsakemu poštememu socialističnemu delavcu. Ker vidim, da napada voditelje, ki so mnogo prestali za proletariati v ječah in to ravno v času, ko vrši Korošev režim največje nasilje nad njimi, moram reči: Sram vas bodi, da napadate sodruga, ki vam ne more odgovarjati. Poštene zavedne delavce ne boste motili z lažmi, pa tudi vsakega denunciantstva se ne strahimo. Kličem pa vam: Pustite strokovne in kulturne proletarske organizacije v miru! Takšni ljudje ne spadajo v nje.

IZ TOBAČNE TOVARNE V LJUBLJANI.

Zadnji čas se zelo mnogo objubljuje tobaknim delavcem, a gotovo ostane zopet vse pri oblubljah, čeprav »Slovenec« že ugotavlja, da o dejanja tukaj. Naš delavce pa vidi, da ni nobenega uspeha in še vedno misli drugega »zbojšanja« kot visoke kazni za vsako malenkost. Zadržna delegacija v Beograd je prišla prav bahavo, govori vse mogoče delavcem, a si mi ne upa sklicati sestanka ali shoda, da pove delavstvu resnico, koliko da bi plačilni pravilnik biljšal plače. Kakor se pa vidi, imajo vsi strah pokazati pravo stran pravilnika, ki bo le za zaupnice prve in druge vrste. Odklanjamo tak pravilnik, ki jemlje iz enega delavskega žepa, pa daje v drugega. Delavci, dovolj je tega slepomiselnja! Organizirajmo se, skličimo shode, da povemo pravo stališče. Nam ne koristi, če sprejme delegacija prav prijazno ta ali oni poslanec, minister in jo s prav lepimi besedami odpravi. Zahteve so naše prav pravilne: plače naj odgovarjajo predvojnemu stanju tako, da ne izgubi nikdo na plačah. Zadnji osnutek pa kaže, da skoro polovica delavcev izgubi na mezd in še 3. in 4. kategorija praznike. To je težek udarec. Dovolj sta dve kategoriji, praznike naj se plača vsem, draginske doklade naj se spremene v plačo, da naj se mogoče podlaga za pravilnik o pokojninah, da dobi naš delavce tako pokojnino, da bo kot vpojenec pošteno živel. Skrajni čas je, da uprava izda oba pravilnika, da se urede te žalostne razmere v naši tovarni. Mnogi hodijo ob palci, treba pa je videti naprej, da ne bo mogoče, kar predvideva ta slabi delovni red: da gara delavce 40 let; delovna doba naj bo 30 let. Delavstvo, ki je preživelo to svetovno vojno, ni tistega zdravia kot prejšnje generacije. Ni častno za Ljubljano, da ima tako žalostne razmere v tobačni tovarni, da delavstvo mnogo manifestira, a namesto da uprava ustreže tej malenkostni zahtevi, pa hoče še poslabšati sedanje stanje. Živeti s 30 do 35 Din dnevno, pa še polno odhogo pri tej dragini, je nemogoče samcu, kaj šele mnogostvilni družini. Mnogo se zahteva od nar